

LANDBOUWAKKOORD Focus te veel op de technische, financiële en juridische kant

Houd platteland leefbaar

In de gespannen onderhandelingen over het Landbouwakkoord betwisten de partijen de technische, financiële en juridische kant van het verhaal. De leefbaarheid van het platteland raakt in dit geweld ondergesneeuwd en daar zal het veel meer over moeten gaan, stelt Ingrid Jansen.

Sinds december vorig jaar onderhandelt de minister Adema van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) met de sectorpartijen over een Landbouwakkoord. In de opzet en de gesprekken ontbreekt het belang van, en de urgentie voor leefbaarheidsopgaven op het platteland. De focus ligt te veel op de technische, financiële en juridische kant. Daarom roepen wij op om leefbaarheid een aparte plek te geven in het Landbouwakkoord en hier een apart thema van te maken.

Een belangrijke aanbeveling uit het Rapport Remkes 'Wat wel kan' was het komen tot een concreet toekomstplan, via een Landbouwakkoord, samen met de sector. Minister Adema heeft dit omarmd en is met partijen aan de slag gegaan om te komen tot een toekomstperspectief. Uitgangspunt is om alle opgaves voor de landbouw op het terrein van natuur, klimaat en water in een keer aan te pakken, zodat boeren met duidelijkheid, zekerheid en rust een toekomstplan kunnen maken. De overheid, keten en consument moeten ook de boer helpen om duurzamer te produceren.

Radeloos

Het is positief dat wordt gewerkt aan een langjarig toekomstperspectief voor de sector, want dat is wat nu ontbreekt. Menig boerengezin voelt zich machteloos en radeloos

De boerengemeenschappen houden het platteland en de dorpen leefbaar.

FOTO ANP / RENE VAN DEN BERG

door alles wat op hen afkomt terwijl een meerjarig verdienperspectief ontbreekt.

De onderhandelingen in het Landbouwakkoord naderen hun hoogtepunt. Agractie trok zich een week geleden terug uit de onderhandelingen. De boerenbelangenorganisatie wil dat het 'grootschalig aanwijzen van gronden met beperkingen' van tafel gaat. Deze gronden worden ook wel 'landschapsgrond' genoemd: een tussenform van natuur- en landbouwgrond. Eerder verliet de Dutch Dairy Board (DDB) per direct de sectortafel melkvee- en kalverhouderij, onder andere vanwege datzelfde punt waardoor straks veel landbouwgrond verloren gaat aan

„
Niet alleen in gesprek met lobbyclubs, maar ook met de boeren zelf, want het gaat om hen

natuur en andere opgaves. De andere partijen, waaronder LTO, blijven vooralsnog wel aan tafel.

Het is belangrijk dat niet alleen in gesprek wordt gegaan met lobbyclubs, maar ook met de boeren zelf, want het gaat om hen. Bovendien zijn niet alle boeren lid van een organisatie, dus wie vertegenwoordigt hen?

In het Landbouwakkoord wordt ingezet op zes thema's: Wetgeving & Financiering, Markt & Keten, Grond & Ruimtelijke Ordening, Innovatie & Borging, Maatschappelijke/ecosysteemdiensten en Kennis & Ontwikkeling. In deze opzet mist het thema Leefbaarheid. Er moet een Landbouwakkoord komen dat recht doet aan de maat-

schappelijke wens voor een leefbaar platteland met gezonde boerenbedrijven. Boeren vervullen een cruciale rol in het verenigingsleven en de voorzieningen van dorpen. Als boeren moeten stoppen, zou dit direct een afname van de leefbaarheid in het landelijk gebied betekenen.

Bij deze dus een oproep aan de minister Adema en de sectorpartijen om leefbaarheid een prominente plek te geven in het Landbouwakkoord en hier een apart thema van te maken.

Ingrid Jansen

Directeur-bestuurder van Stichting Stimuland dat zich inzet voor een vitaal platteland in Nederland

BRIEVEN Plaatsing onder vermelding van naam en woonplaats. De redactie behoudt zich het recht voor brieven in te korten of te weigeren

opinie@mediahuis.nl

Medicijnen

Minister Kuipers besloot dat uitbehandelde vrouwen geen recht hebben (vanuit het basispakket) op het effectieve medicijn Trodelvy, een nieuw middel tegen uitgezaaide 'triple negatieve' borstkanker, dat hun leven gemiddeld met vijf maanden kan verlengen. De minister wil zo farmaceut Immunomedics dwingen om de prijs van 70.000 euro per behandeling te laten zakken. Hij wordt in zijn beleid gesteund door internist-oncoloog Gabe Sonke, bijzonder hoogleraar Klinische Oncologie. Een ongekende boosheid kwam in mij op toen ik dit las, en zelfs de gedachte dat Kuipers, Immunomedics en Sonke hier gezamenlijk optreden als de 'beulen' van gezinnen die er ook niet om gevraagd hebben, dat moeder, slachtoffer van uitgezaaide borstkanker, niet die extra maanden mag leven, in toch al moeilijke tijden, om afscheid van het leven en elkaar te

Waarom niet gewoon weer achter de kassa?, vraagt E. Nagel zich af. FOTO ANP

kunnen nemen, waarbij iedere dag er één is. Dit is een schrijnend voorbeeld waartoe de neoliberale

marktwerking in de zorg en de macht van de farmaceuten kan leiden.

Fred Rohde
Leiden

Zelfscankassa's

Niet verbaasd lees ik het artikel over het toenemende aantal winkeldiefstallen bij de zelfscankassa's. Het vraagt erom.

Zeer regelmatig staat er een rij klanten bij de betaalkaart met 'gewoon geld' terwijl de pin- of zelfscan genegeerd worden. Er staat dan wel twee medewerkers om te helpen en te controleren in plaats van een tweede of derde kassa te openen. Nu gaan supermarkten undercoverbeveiligers inzetten. Wat kost dat dan wel niet extra? Beter is dan toch een kassa openen lijkt mij.

E. Nagel
Bussum

Zorgstaking

Linksom of rechtsom: de verpleegkundigen verdienen dat al hun eisen voor 200 procent worden ingewilligd. Dat is niet meer dan rechtvaardig en billijk. Eerder las ik dat specialisten in maatschappen soms uit solidariteit meededen met de eerder ludieke acties van half maart. Is het wellicht een idee dat deze specialisten een deel van hun hoge (DBC-declaraties) inkomsten via hun ziekenhuis daadwerkelijk doen toekomen aan de verpleegkundigen. Specialisten toucheren in deze tijd onevenredig veel in vergelijking met de handen aan het bed.

Engelien Bults
Blokker

Stikstofexport

Nederland boft maar met de westerlijke winden en zijn ligging aan de Noordzee. Bekend zijn de sectoren

die bijdragen aan de stikstofdepositie in Nederland. In het artikel 'Lost Lely het probleem met stikstof op?' staat ook weer een kleurrijk overzichtje. De import van stikstof is ook deel van de stikstofdepositie in ons land.

Wat niet in het artikel vermeld wordt, is dat de export van stikstof drie keer hoger ligt dan de import. De TNO-factsheet 'Emissies en depositie van stikstof in Nederland' uit 2019 is daar duidelijk over, en de situatie is intussen niet verbeterd. Nederland produceert gewoon te veel mest, andere landen mogen daar niet onder lijden. Er zijn methoden die direct tot vermindering van het probleem kunnen leiden, zoals progressieve beprijzing van stikstof, forse reductie van mestuitrijden in risicogebieden, andere samenstelling van krachtvoer en van mestafval, grondstoffen maken.

Gerbrand Rustenburg
Haarlem